

Aktuálnost a situačnost

Chápeme-li filosofii jako lásku k pravdě (dnes to oslovuje víc než „láska k moudrosti“, protože konotace slova „moudrost“ se značně posunuly a změnily), je zapotřebí hned připomenout, že pravdu samu nemůžeme vidět jako cosi vytrženého z času (a tak z „doby“ a z dějin). Ovšem nezbývá zde než dodat, že jde aké a dokonce především o naše chápání „času“. Pravdu nemůžeme „objektivovat“ tím, že ji zařadíme na „časovou osu“, jak o ní běžně mluvíme (a jak s ní počítají „vědy“). Pravda přichází z „budoucnosti“, vždy jako něco nového, živého, „aktuálního“: tj. přichází prostřednictvím aktivit, akcí. Pravdu, která se ještě nezačala „stávat“, nelze „milovat“, tj. nelze se k ní nějak aktivně „vztahovat“; taková pravda se jen může (a má, musí) vztahovat k nám (a oslovovat nás). A ve chvíli, kdy už se začíná stávat (ať už naším prostřednictvím nebo prostřednictvím nějakých jiných lidí), může se stávat jen konkrétně, tj. v těsné souvislosti s právě nastávající situací a tedy také s danou situací, s danými okolnostmi atd. Pravda, které má svou konkrétní aktuálnost pro nás je tedy vždy situační (což nikterak nevylučuje, že má svou vlastní kontinuitu resp. že se podobá sama sobě i tam, kde se aktualizuje v jistých málo pozměněných situacích, a to nejen mých, ale také lidí kolem mne atd.) Chceme-li náležitě pochopit povahu určité situace (něčí), musíme porozumět její aktuálnosti, její aktuální relativnosti.

(Písek, 101113-2.)